

ก้าวทันข่าวชาวออกติท ฉบับที่ 30

แนวทางการส่งหนังสือยืนยันยอด ในยุคไทยแลนด์ 4.0

ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ธุรกิจต่าง ๆ ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานสู่ยุคดิจิทัล ทุกอย่างเปลี่ยนเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ การประกอบธุรกิจและทำงานออนไลน์ หรือการนำเอาระบบคลาวด์เข้ามาใช้สร้างความได้เปรียบทางธุรกิจ อย่างไรก็ตาม ผู้สอบบัญชีต้องรวบรวมหลักฐานที่เหมาะสมอย่างเพียงพอ เพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินพร้อมทั้งความรับผิดชอบที่เพิ่มมากขึ้นตามการพัฒนาการของมาตรฐาน เทคนิคการรวบรวมหลักฐาน หลายอย่างที่เคยทำในอดีตอาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับยุคสมัย และเทคนิคในการรวบรวมหลักฐานที่สำคัญมากได้แก่ การขอยืนยันจากบุคคลภายนอกตามมาตรฐานการสอบบัญชีรหัส 505 หลักฐานที่ได้รับดังกล่าวจะมีความน่าเชื่อถือมากขึ้นขึ้นอยู่กับกระบวนการควบคุมของผู้สอบบัญชีในการได้มาซึ่งหลักฐานนั้น ตัวอย่างเช่น การขอคำยืนยันจากธนาคารของกิจการ

ในอดีตผู้สอบบัญชีมักจะจัดทำคำขอยืนยันจากธนาคารแต่ละธนาคาร โดยแยกเป็นสาขาแต่ละสาขาในประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่ตรวจสอบ โดยร้องขอให้กิจการทำจดหมายพร้อมรูปแบบฟอร์มข้อมูลที่ต้องการในรูปตารางเพื่อให้ธนาคารกรอกข้อมูลกลับมายังผู้สอบบัญชีโดยตรง และผู้สอบบัญชีจะต้องดำเนินการควบคุมขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้หลักฐานดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือสูงสุด ซึ่งสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้ผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาเรื่องเหล่านี้เพิ่มเติมขึ้น

1. ธนาคารที่ขอคำยืนยัน ผู้สอบบัญชีควรร้องขอให้ลูกค้าทำจดหมายเพื่อขอคำยืนยันโดยตรงจากสำนักงานใหญ่ของธนาคารแต่ละธนาคาร (ไม่ใช่จากสาขาแต่ละสาขาดังเช่นทำงานในอดีต) โดยขอรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับกิจการที่ตรวจสอบ (ไม่ต้องระบุสาขา) อาจวงเล็บมุมของว่า “ฝ่ายยืนยันยอดบัญชี” เพื่อให้ธนาคารทำงานได้สะดวกขึ้น การร้องขอคำยืนยันไปยังสำนักงานใหญ่จะช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของหลักฐานที่ได้รับ และลดความเสี่ยงที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของธนาคารในระดับสาขาจะมีความสนิทสนมกับกิจการมากจนเกินไปดังที่เป็นข่าวในอดีต นอกจากนี้ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาความเหมาะสมในการขอคำยืนยันไปยังธนาคารที่กิจการเคยมีธุรกรรมทางการเงินในอดีตและมีการปิดบัญชีไประหว่างปีเพิ่มเติม
2. การจัดทำจดหมายขอข้อมูลไปยังธนาคาร ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาว่าในจดหมายนั้นระบุข้อมูลเกี่ยวกับกิจการที่ครบถ้วน อันได้แก่ ชื่อผู้สอบบัญชี ที่อยู่ผู้สอบบัญชี ชื่อกิจการที่ขอข้อมูลพร้อมทั้งเลขทะเบียนนิติบุคคลของกิจการที่ขอข้อมูล (ถ้ามี) ซึ่งเลขทะเบียนนิติบุคคลจะสำคัญมากกรณีกิจการนั้นมีการเปลี่ยนชื่อหากไม่ระบุ อาจทำให้ธนาคารค้นหา

“หนังสือยืนยันยอดธนาคาร ควรต้องส่งไปที่สำนักงานใหญ่ของธนาคารเท่านั้น”

ข้อมูลไม่ครบ พร้อมทั้งระบุวันที่หรือช่วงเวลาต่าง ๆ ให้ชัดเจน อนึ่งผู้สอบบัญชีต้องระมัดระวังที่จะไม่ให้เลขที่บัญชีต่าง ๆ ของกิจการ เนื่องจากวัตถุประสงค์สำคัญในการขอคำยืนยันส่วนหนึ่งคือต้องการสืบหารายการที่ไม่ปรากฏในบัญชีหรืองบการเงินของกิจการ นอกจากนี้ผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาถึงผู้มีอำนาจลงนามขอข้อมูลของกิจการคือใครเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของธนาคารในการให้ข้อมูลซึ่งตามปกติกรรมการผู้มีอำนาจลงนามจะเป็นผู้ที่เหมาะสมที่สุดในการลงนามในจดหมายขอข้อมูล อย่างไรก็ตามบางธนาคารอาจยึดเอาผู้มีอำนาจลงนามที่ให้ลายมือชื่อไว้กับธนาคารเป็นหลัก

3. แบบฟอร์มขอข้อมูลที่แนบไปกับจดหมาย ผู้สอบบัญชีควรพิจารณารูปแบบที่เป็นมาตรฐานตามความเหมาะสมสภาพวิชาชีพบัญชี ได้เผยแพร่รูปแบบมาตรฐานไว้ในเว็บไซต์ของสภาวิชาชีพบัญชีแล้ว อย่างไรก็ตามธนาคารแต่ละแห่งอาจมีรูปแบบมาตรฐานเฉพาะซึ่งถูกพัฒนาขึ้นมาโดยธนาคารเอง ซึ่งการใช้แบบฟอร์มมาตรฐานจะทำให้สามารถระบุข้อมูลที่แนบไปได้ได้อย่างครบถ้วน
4. ช่องตอบกลับ ผู้สอบบัญชีต้องแนบช่องตอบกลับพร้อมชำระค่าธรรมเนียมไปรษณีย์หรือติดแสตมป์ที่เหมาะสมให้เพียงพอต่อการส่ง หลีกเลี่ยงการใช้ซองขนาดเล็กที่ปฏิบัติต่อกันมาในอดีตเนื่องจากไม่พอเพียงต่อปริมาณเอกสารตอบกลับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้สอบบัญชีร้องขอรายละเอียดมากมายซึ่งอาจต้องจัดทำเป็นเอกสารจำนวนมาก แต่แนบซองขนาดเล็กที่แม้จะใส่กระดาษเพียงแผ่นเดียวยังต้องพับหลายทบ และขอให้ตรวจสอบที่อยู่ตอบกลับให้ถูกต้อง และหากสามารถระบุชื่อผู้สอบบัญชีและที่อยู่ของผู้สอบบัญชีที่ตรงกันกับรายละเอียดที่ให้ในจดหมายตามข้อ 2 จะทำให้ธนาคารเกิดความมั่นใจในการให้ข้อมูลยิ่งขึ้น
5. วิธีปฏิบัติในการขอคำยืนยัน ถึงแม้ว่าผู้สอบบัญชีจะต้องร้องขอให้กิจการเป็นผู้จัดทำจดหมายขอข้อมูลให้ แต่ผู้สอบบัญชีต้องควบคุมกระบวนการจัดส่งด้วยตัวเอง

ให้ตอบกลับมายังผู้สอบบัญชีโดยตรง ช่องทางที่จัดส่งหรือรับคำยืนยันอาจทำได้หลายช่องทาง เช่น ทางไปรษณีย์หรือส่งโดยบุคคลเอง แต่ต้องแน่ใจว่าไม่มีความเสี่ยงที่หลักฐานดังกล่าวจะถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ฝ่ายยืนยันยอดของธนาคารกับผู้สอบบัญชี

6. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ผู้สอบบัญชีอาจพิจารณาหลักฐานจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น รายการเคลื่อนไหวที่ปรากฏในบัญชีธนาคารต่าง ๆ เช่น เงินฝากธนาคาร เงินเบิกเกินบัญชีธนาคาร เงินกู้ต่าง ๆ ซึ่งกิจการสามารถเข้าถึงได้ผ่านอินเทอร์เน็ต ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาความน่าเชื่อถือของหลักฐานโดยผู้สอบบัญชีต้องแน่ใจว่าการเข้าถึงข้อมูลนั้นผ่านฐานข้อมูลของธนาคารไม่ถูกปรับแก้หรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่มีนัยสำคัญโดยเจ้าหน้าที่ที่เข้าถึงข้อมูลนั้น
7. ขั้นตอนเพิ่มเติมกรณีที่ไม่ได้รับคำยืนยันตอบกลับ ผู้สอบบัญชีควรพิจารณาติดตามคำยืนยันที่ไม่ได้รับการตอบกลับเนื่องจากบางครั้งอาจเกิดข้อผิดพลาดที่การจัดส่งหรือการรับไปรษณีย์โดยอาจติดตามทวงถามไปยังฝ่ายที่รับผิดชอบของธนาคารซึ่งทางสภาวิชาชีพบัญชีได้ขอความร่วมมือกับสมาคมธนาคารไทยและกลุ่มธนาคารสถาบันการเงินของรัฐแล้วว่าให้ตอบหนังสือยืนยันยอดจากส่วนกลางที่สำนักงานใหญ่เท่านั้น และในกรณีที่ไม่มีหนังสือยืนยันท่านผู้สอบบัญชีต้องพิจารณาถึงผลกระทบต่อ การแสดงความคิดเห็น เนื่องจากการใช้วิธีการตรวจสอบอื่นนั้นเป็นไปได้ยากมาก

ผู้สอบบัญชีควรระมัดระวังในการปฏิบัติตามขั้นตอนการขอคำยืนยันต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งคำยืนยันเหล่านั้น เพื่อให้หลักฐานที่ได้รับเป็นหลักฐานที่น่าเชื่อถือและให้ข้อสรุปเพื่อนำไปใช้ในการแสดงความคิดเห็นต่องบการเงินต่อไป